

KLAGANDEN

1. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264

2. Jaktkritikerna

MOTPART

Länsstyrelsen i Dalarnas län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Dalarnas läns beslut den 15 december 2020, dnr 218-21061-2020, se bilaga 1

SAKEN

Licensjakt efter lodjur

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jaktkritikernas yrkanden om att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Dalarnas län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt på högst fem (5) lodjur i länet under perioden från och med den 1 mars 2021 till och med den 31 mars 2021 eller till dess länsstyrelsen avlyser jakten. Skälen för beslutet m.m. framgår av bilaga 1.

Svenska rovdjursföreningen och Jaktkritikerna (föreningarna) har var för sig men med likartade skrifter överklagat länsstyrelsens beslut och yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet. De yrkar även inhibition av beslutet om saken inte är avgjord när jakten startar. De framför i huvudsak följande. Lodjur är ett fredat vilt och får som huvudregel inte jagas enligt svensk lag. Lodjuret är också en strikt skyddad art enligt EU:s art- och habitatdirektiv och kräver särskilt skydd av EU:s medlemsstater, både vad gäller dess bevarandestatus och dess livsmiljö. EU-domstolen har i flera rättsfall påpekat att art- och habitatdirektivets möjligheter till undantag för jakt på strikt skyddade arter ska tolkas mycket restriktivt. De nationella domstolarna ska även tolka EU-rätten fördragskonformt, dvs. beakta både försiktighetsprincipen och proportionalitetsprincipen i sin rättsutövning.

De undantagsbestämmelser som finns i direktivets artikel 16.1.e ska vidare tolkas restriktivt och det är den myndighet som fattat beslutet som har bevisbördan för att de nödvändiga förutsättningarna föreligger för varje undantag. Beslut om undantag kräver dessutom att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Utrymmet för jakt på en strikt skyddad art som lodjur är således så begränsat att det endast kan ske i speciella undantagssituationer. Länsstyrelsen hänvisar i sitt beslut till undantagsbestämmelser i artikel 16.1.e men länsstyrelsen har tolkat undantagsmöjligheten som en allmän rättslig grund för att bedriva ”allmän” jakt i syfte att minska lodjurspopulationen. I länsstyrelsens beslut om licensjakt på lodjur betonas särskilt att sociala, ekonomiska eller kulturella hänsyn ska tillåtas väga tyngre än bevarandeintresset vid en prövning av undantag från det strikta skyddet för de arter som omfattas av direktivet. Att sociala, ekonomiska och kulturella hänsyn ska beaktas nämns i punkt 3 i artikel 2 i art- och habitatdirektivet men det får inte hanteras isolerat från bevarandeintresset. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt och underbyggt sätt redovisat vad som är syftet med jakten. Det är således oklart vilket syfte eller mål licensjakten egentligen har enligt länsstyrelsen och hur en eventuell måluppfyllelse ska kunna mätas. Länsstyrelsen har inte heller presenterat rigoröst vetenskapligt stöd för att licensjakt är en ändamålsenlig lösning för att främja t.ex. samexistens mellan människa och lodjur. Länsstyrelsen ”målar upp” en konflikt mellan lodjur och människor som inte finns. Lodjuret har en hög acceptans bland allmänheten.

Lodjur är även klassat som sårbart på senaste rödlistan som publicerades av Artdatabanken vid SLU i april 2020. Som orsaker till rödlistningen nämner Artdatabanken bl.a. att antalet lodjur som fällts lagligt de senaste fem åren har varit omfattande, mellan 86 och 162 djur per år, därutöver dödas också ett 50-tal djur årligen i skyddsjakt och slutligen ytterligare ett antal genom illegal jakt. Lodjuren i Skandinavien har därtill extremt liten genetisk variation. Detta beror på att det är ovanligt att det vandrar in lodjur från Finland. Lodjurspopulationen har minskat sedan licensjakt infördes. Illegal jakt är även en ett allvarligt hot mot arten. Mot bakgrund av att lodjuret är en sårbar art, att stammen har en låg genetisk variation och att illegal jakt på lodjur är ett allvarligt hot mot den svenska populationen kan det starkt ifrågasättas

om lodjurspopulationen har gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har inte fullgjort sin bevisbörda när det gäller gynnsam bevarandestatus.

Andra alternativa lösningar som t.ex. information till allmänheten, stängsel med rovdjursavvisande stängsel och ersättning vid eventuella skador, är även mer lämpliga än jakt bl.a. på grund av sin generella karaktär och att det skulle kunna tillgodose behoven hos en bredare allmänhet. Skador på tamdjur är även närmast obefintliga i länet. Det saknas således helt behov av licensjakt på lodjur i länet. Jakten riskerar att endast gynna ett fåtal personer inom jägarkåren. Om syftet är att förhindra allvarlig skada på t.ex. boskap kan skydds jakt istället vara en lämplig åtgärd.

Jaktkritikerna yrkar dessutom att förvaltningsrätten fastställer vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid, och tillägger följande. Jakten på lodjur innebär även en störning under parningstid, vilket strider mot bestämmelserna i art- och habitatdirektivet. Lodjurens parningstid infaller i början av mars, vilket också är den tid då ungar fortfarande följer sin mamma. Därtill har hundträning varit lovligt i februari. Det är djupt oetiskt att utsätta lodjuret för drevjakt med hundar och störningar under denna känsliga tid. Rovdjur lockar även en speciell kader av jägare, nämligen troféjägare.

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Det saknas skäl att ta ställning till föreningarnas yrkande om inhibition eftersom målet avgörs innan jakttiden startar. Frågan om inhibition föranleder därför ingen vidare åtgärd.

Inledande avgränsning av prövningen i målet

Jaktkritikerna har yrkat att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid. Förvaltningsrätten kan inom ramen för detta mål bara överpröva det enskilda beslut som länsstyrelsen har fattat. Jaktkritikernas yrkanden om detta ska därmed avvisas.

Frågan i målet

Frågan i målet är om länsstyrelsen har visat att kraven för att besluta om licensjakt efter fem lodjur i Dalarnas län är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten ska pröva syftet med den beslutade jakten, om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Rättslig reglering

Av 3 § första stycket jaktlagen framgår att lo och annat vilt är fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bl.a. lo ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Bestämmelsen i 23 c § ska tolkas mot bakgrund av motsvarande artiklar i art- och habitatdirektivet. Enligt artikel 12.1 a ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till direktivet, med förbud mot att bl.a. avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen. Lodjuret (*Lynx lynx*) omfattas av det strikta skyddet i bilaga 4 a. I artikel 16.1 anges undantagen vari punkt e) anger vad som måste vara uppfyllt för att länsstyrelsens beslut om licensjakt ska bestå.

EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

EU-domstolen har i mål C-674/17, *Tapiola* uttalat att artikel 16.1 e i princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bl.a. tillåter dödande av individer som tillhör de arter som nämns i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet (punkt 32). De mål som åberopas till stöd för att undantag föreligger ska redovisas klart och tydligt och underbyggas med rigorösa vetenskapliga uppgifter som visar att beslutad jakt är ägnad att uppnå målen, att det i tillräcklig mån fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten samt att jakten sker selektivt och i begränsad omfattning avseende ett begränsat och fastställt individantal under strängt kontrollerade förhållanden (punkt 80). Gällande gynnsam bevarandestatus och krav på begränsad omfattning bedömde domstolen jaktuttaget i

vidare sammanhang, omfattande den totala tillåtna bytesmängden avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår (punkt 62-65 och 75).

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, *Kommissionen mot Malta* punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Vidare följer att konstaterande av att det inte finns någon annan lämplig lösning ger möjlighet att tillåta undantag endast i den utsträckning det är nödvändigt och om direktivets övriga syften inte äventyras.

Förutsättningar för licensjakt efter lodjur med stöd av artikel 16.1 e

Enligt bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet. EU-domstolen har i ovan angivet mål *Tapiola* uttalat att undantag från detta skydd får göras enligt artikel 16.1 e för att tillåta jakt på djur som omfattas av skyddet om angivna förutsättningar är uppfyllda. Detta förutsätter även att andra undantagsbestämmelser i 16.1 a – d inte är relevanta.

Förvaltningsrätten bedömer att det av utredningen framgår att endast artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet är en relevant undantagsmöjlighet för den beslutade jakten och att 23 c § jaktförordningen inte går utöver vad som kan anses tillåtet enligt denna artikel. Det är därmed möjligt att besluta licensjakt på lodjur i enlighet med detta, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda i nämnda förordning, direktiv och avgöranden (se även HFD 2016 ref. 89).

Syftet med den beslutade jakten

Det finns varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet uttryckligen angivet något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Detta har tydliggjorts i ovan nämnt mål *Tapiola* vari framgår att det krävs ett tydligt angivet syfte med jakten och att prövning ska göras om det finns stöd för att jakt är lämpligt för att uppnå detta syfte. Det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89).

Mot bakgrund av *Kommissionen mot Malta* har HFD uttalat att det vid tillämpning av artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet måste tillses att det råder jämvikt mellan artskyddet och vissa andra intressen. Dessa intressen framgår av artikel 2.3 i direktivet där det anges att åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag. Vid bedömningen av nödvändigheten av licensjakten måste således hänsyn även tas till de intressen som anges i artikel 2.3 i direktivet på ett sådant sätt att jämvikten mellan artskyddet och dessa intressen inte förloras (HFD 2016 ref. 89).

När det gäller förutsättningar för beslut om jakt av rovdjur i Sverige har bl.a. följande uttalats i förarbetena (prop. 2008/09:210 s 47 ff) till den svenska jaktlagstiftningen. Eventuella problem och skador orsakade av jaktbart vilt ska i första hand regleras genom jakt. Detta då jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabel påverkan på bytesdjur eller på tamdjur eller i övrigt oacceptabla förhållanden i relationen mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att upprätthålla rovdjurs

skygghet för människor och öka acceptansen för rovdjursförvaltningen. Jakt som ett inslag i förvaltningen av de stora rovdjuren kan minska det hot som rovdjuren kan utgöra mot traditionell livsstil och därigenom påverka landsbygdens utveckling i stort. Ett mål måste vara att begränsa den konflikt som kan finnas mellan de stora rovdjuren och människors livsmiljöer. En alltför stark rovdjurskoncentration kan i princip endast minskas genom jakt. Rovdjurens etablering i nya områden kan underlättas genom jakt samtidigt som jakt kan bidra till att reducera rovdjursstammarnas tillväxt i kärnområdena. Jakt kan vara ett medel för att bromsa en för snabb tillväxttakt. När det gäller lodjur anges att skydds jakt på lodjur bör vara förbehållen skadegörande individer och att den normala beskattnings- eller jaktformen bör vara en noga reglerad och kontrollerad licensjakt i län som har stabila lodjursstammar.

I beslutet anger länsstyrelsen bl.a. att målsättning, enligt deras regionala Förvaltningsplan, är att bevara rovdjuren samtidigt som hänsyn visas till tamdjurshållning, bevarandet av fåbodar som kulturarv och rennäringen. Målsättningen för lodjursförvaltningen är också att stärka förtroendet för förvaltningen. Förtroendet stärks då förvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad. När det gäller lodjur arbetar länsstyrelsen för att bibehålla allmänhetens acceptans för arten bland annat genom att minska risken för framtida skador. Licensjakten är en del av detta arbete. Licensjakten bidrar till att tätheten inte ska öka snabbare än vad som främjar samexistensen.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopulationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed anses ändamålsenlig mot bakgrund

av de syften som angetts för beslutet. Enligt förvaltningsrättens mening är de syften som länsstyrelsen anger även acceptabla sett mot bakgrund av förarbetena till den svenska jaktlagstiftningen. Det föreligger således, enligt förvaltningsrättens mening, möjlighet att medge undantag från det skydd mot jakt som lodjuren åtnjuter.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har i beslutet angett att de inte ser någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå syftet med att stabilisera populationen vid förvaltningsmålet. Utöver licensjakt arbetar länsstyrelsen dock även i största möjliga utsträckning med andra åtgärder som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skyddsjakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur.

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen i tillräcklig grad har redogjort för att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå licensjaktens syfte att reglera stammen så att den ligger på en nivå så nära förvaltningsmålet som möjligt. Det finns därmed ingen annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå eftersträvat syfte.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas enligt jaktförordningen om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. I enlighet med ovan nämnt mål *Tapiola* har det totalt tillåtna jaktuttaget för årets licensjakt på lodjur betydelse i denna bedömning.

Förvaltningsrätten konstaterar att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för lodjur är 870 individer i Sverige. Inventeringssäsong 2019/2020 kvalitetssäkrades 189,5 familjegrupper av lodjur i Sverige vilket motsvarar

en population på drygt 1 100 (945 – 1 292) lodjur. Lodjurspopulationen är därmed över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Under inventeringssäsongen 2019/2020 konstaterades 65,5 familjegrupper av lodjur i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för det mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV- 01525-18).

Av länsstyrelsens beslut framgår att inventeringsresultatet från 2019/2020 visar att antalet familjegrupper i länet är 9, vilket motsvarar cirka 56 lodjur. Miniminivån för länet är 7,5 lodjursföryngringar. Förvaltningsmålet är 7,5-11 lodjursföryngringar. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av fem lodjur under licensjakt i Dalarna inte försvårar lodjurens bevarandestatus och uttaget bedöms lämpligt med hänsyn till den regionala förvaltningsplanen och utifrån nationella förhållanden.

Förvaltningsrätten anser inte att det framkommit skäl att ifrågasätta de angivna inventeringsuppgifterna och anser att de måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Uppgifterna i målet visar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte heller framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget om fem lodjursindivider i Dalarnas län medför en risk att äventyra lodjurets gynnsamma bevarandestatus vare sig inom länet eller inom förvaltningsområdet eller inom landet som helhet. Vidare konstaterar förvaltningsrätten att lodjursstammens naturliga utbredningsområde sannolikt inte kommer att minska inom en överskådlig framtid och att det finns en tillräckligt stor livsmiljö för att artens population ska bibehållas på lång sikt. Skäl saknas därför att ingripa mot beslutet för att skydda lodjurets bevarandestatus.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek och sammansättning

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska, enligt HFD, förstås som ett krav på att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (HFD 2016 ref. 89). Av *Tapiola* (punkterna 62–62 och 75) följer att ett aktuellt jaktuttag ska ses i vidare sammanhang omfattande det totalt tillåtna jaktuttaget avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår.

Förvaltningsrätten har ovan bedömt att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det aktuella jaktuttaget får anses vara i begränsad omfattning i förhållande till resultatet av den senaste lodjursinventeringen i länet. Den beslutade jakten uppfyller enligt förvaltningsrättens mening också kraven på begränsningar i omfattning och individantal i enlighet med EU-domstolens ståndpunkt, med beaktande av den totala omfattningen av svensk licensjakt på lodjur detta år. Förvaltningsrätten finner heller inte att det framkommit någon särskild risk i nutid, kopplad till genetisk sårbarhet eller annat, som ger stöd för att licensjakten på annat sätt riskerar stammens sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas enligt jaktförordningen är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen måste kravet på strängt

kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det ska finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren. Kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (HFD 2016 ref 89).

Länsstyrelsen har begränsat antalet lodjur som får fällas i länet. Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar för att kunna styra jakten till de områden där problembilden kring lodjuren förväntas vara svårast. Beslutet innehåller också krav på skyndsamt rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll med avräkning av hur många lodjur som återstår av tilldelningen, och krav på besiktning av fällda djur och skottplats eller fallplats. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innefattar effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren.

Vad gäller Jaktkritikernas invändning om tidpunkten för jakten, att den infaller just under lodjurens parningstid och under den tid då ungar fortfarande följer sin mamma samt att hundar även får användas under denna tid, konstaterar förvaltningsrätten att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 § framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 15 april i Norra rovdjursförvaltningsområdet, och under perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars i övriga delar av landet. Länsstyrelsen kan således besluta om jakt under denna tidsperiod.

Beslutet uppfyller därmed kravet på att jakten ska ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen har visat att kraven för aktuell licensjakt i länet är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[Redacted]

rådman

I avgörandet har även nämndemännen [Redacted] [Redacted]
och [Redacted] deltagit.

[Redacted] har föredragit målet.

Enheten för vilt

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@lansstyrelsen.se**Beslut**

2020-12-15

1 (28)

Dnr: 218-21061-2020

Länsstyrelsen Dalarna

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅINKOM: 2021-01-21
MÅLNR: 127-21
AKTBIL: 5

Licensjakt efter lodjur i Dalarnas län 2021

Beslut

Länsstyrelsen i Dalarnas län beslutar om licensjakt efter högst fem (5) lodjur. Licensjakten får endast bedrivas inom angivet jaktområde som framgår av karta i bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 21 § jaktförordningen undantag från förbudet i 31 § första stycket jaktlagen (1987:259) att jakt inte får ske från motordrivna forskaffningsmedel. Detta undantag innebär att sökande längs med väg eller skoterled får ske för så kallad ringning för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Den som söker efter spår från motorfordon får inte skjuta, förfölja eller genskjuta lodjur från fordonet.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Meddelande om beslutets huvudsakliga innehåll samt om var och när det hålls tillgängligt införs inom tio dagar efter beslutsdatum i Post- och Inrikes Tidningar.

Villkor

Jakttid

Jakten får, med stöd av 3 § NFS 2014:25, bedrivas från och med den 1 mars 2021 till dess att jakten avlyses, dock längst till och med den 31 mars 2021. Av 9 § jaktförordningen framgår att lodjur endast får jagas från och med en timme före solens uppgång till och med en timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

Omfattning

Högst fem (5) lodjur får fällas inom angivet jaktområde i Dalarnas län.

Lodjur får fällas oavsett djurets kön och ålder. Ungdjur bör av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt avseende lodjur i de delområden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare är utsedd vid varje tillfälle, se vidare under jaktledarens ansvar. Varje jägare ska inneha vapenlicens samt giltigt statligt jaktkort.

Enligt 49 § jaktförordningen ska samtliga som avser delta i licensjakt efter lo anmäla sig till Jägarregistret. Anmälan kan göras via:

- Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer);
- Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer);
- e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer);
- inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/Auth>.

Jaktmedel

Spårsökning

Sökning efter lodjurspår med hjälp av motordrivet fordon får ske på befintligt vägnät och på befintliga skoterleder som återfinns på Lantmäteriets karta i skala 1:50 000, eller på Lantmäteriets karta i skala 1:100 000 i områden där kartor i skala 1:50 000 inte finns. I naturreservat och nationalpark ska dock gällande regelverk följas.

Spårning med hjälp av motordrivet fordon får utföras från och med beslutad jaktstart till och med jaktens slut i syfte att fastställa djurens ungefärliga vistelseplats.

Sökning efter lodjurspår får utföras utan att registrera sig i jaktregistret.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Hundandvändning

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt och hundar får inte bytas under jakt på en och samma lo under en och

samma dag enligt 5 § NFS 2014:25. Länsstyrelsen rekommenderar att hundarna bör ha likartat arbetssätt.

Vapen

Av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår att jakt efter lodjur endast får bedrivas med kulvapen och ammunition som uppfyller kraven för klass 1 och klass 2 samt med hagelgevär.

Jaktledaren

I Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2014:25) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten enligt nedan:

Jakt får inte bedrivas utan att ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jaktdeltagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna med skadskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten förvissat sig om att kulvapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.

Jaktledaren ska ansvara för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Jaktledaren ska minst en gång i timmen informera sig om hur många lodjur som återstår av tilldelningen.

Information om återstående tilldelning

Jaktledaren är skyldig att minst en gång i timmen avlyssna Länsstyrelsens telefonsvarare för information om återstående tilldelning: **010-225 04 70**.

Som komplement till telefonsvararen och för att underlätta och effektivisera information om aktuell tilldelning och/eller avlysning under jakten, rekommenderas samtliga jakttagare utöver detta att utnyttja Länsstyrelsens SMS-tjänst.

Registrering till SMS-tjänsten görs enligt följande:

Skicka SMS till telefonnummer: +46 769 447 627

Ange följande meddelande:

Spara(mellanslag)Förnamn(mellanslag)Efternamn(mellanslag)Lodjursjakt2021

Ange ditt namn vid Förnamn och Efternamn, exempel:

Spara Kalle Svensson Lodjursjakt2021

Anmälan av fällt lodjur

Den som fällt lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen på telefon **010-225 04 70** utan dröjsmål och senast inom en timme.

Vid anmälan ska skytten ange följande uppgifter:

- skyttens och jaktledarens namn, adress och telefonnummer,
- när djuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag),

- var djuret fällts eller påskjutits (inom vilket jaktområde och plats som går att återfinna på karta, alternativt koordinater där Sweref99 används i första hand och RT90 som alternativ)

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur fällt djur ska hanteras, samt bestämmer tidpunkt och plats för besiktning.

Besiktning av fällt lodjur

- Länsstyrelsens besiktningsmän ska besikta samtliga fällda djur.
- Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.
- Om Länsstyrelsen så begär ska skottplats och fallplats omgående uppvisas.
- Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i de blanketter för fällt lodjur som Länsstyrelsen tillhandahåller.

Jaktledaren uppmanas att underlätta för besiktningsmannen efter det att ett lodjur fällts, exempelvis genom att undvika att jaktdeltagarna trampar sönder spår vid skottplats och fallplats.

Hantering av skinn samt kraniet från fällt lodjur

Skinn från fällt lodjur tillfaller jakträttshavaren under förutsättning att:

- Länsstyrelsens besiktningsman har tagit ett hudprov (ca 1x3 cm) från fällt lodjur. Om djuret är eller kan tänkas vara angripet av skabb ska ytterligare hudprov tas från angripen del eller delar.
- Flådd kropp inklusive huvud överlämnas till besiktningsmannen.
- Jakten i övrigt har skett i enlighet med jaktlagstiftningen och villkoren i Länsstyrelsens beslut om licensjakt.

Besiktningsmannen ska märka lodjurskinn med transponder (mikrochip) vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Uppgifter om chipnummer ska anges på särskild blankett som besiktningsmannen tillhandahåller. För information om försäljning av lodjurskinn se bilaga 2.

Jakträttshavaren kan ansöka om att få tillbaka kraniet mot en avgift efter att Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har genomfört åldersbestämning genom analys av en hörntand. Detta anges särskilt på besiktningsmannens blankett.

Hantering av kropp från fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsman ansvarar för att flådd kropp inklusive huvud och hudprov tas om hand och fraktas till SVA. Kroppen ska vara komplett, dvs. alla tår (exklusive klor), alla svanskotor, kraniet samt (för hanar) testiklar ska medfölja kroppen.

Lodjur som faller på en mark där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § jaktförordningen (påträffas död när den är fredad) och Naturvårdsverket beslutar hur det fällda djuret ska hanteras enligt 38 § jaktförordningen.

Påskjutet lodjur

Den som har påskjutit lodjur ska anmäla detta till Länsstyrelsen på telefonnummer: **010-225 04 70** utan dröjsmål och senast inom en timme.

Den som påskjutit lodjur ska tillsammans med jaktledaren ansvara för att platsundersökning genomförs för att undersöka om lodjuret är skadat eller inte. Om platsundersökning eller andra omständigheter visar att lodjuret är skadat ska eftersök genomföras. Eftersök ska genomföras tills dess:

- Djuret påträffats dött.
- Djuret påträffats skadat och avlivats.
- Kulan från det avlossade skottet anträffas på en plats som utesluter att djuret skadats, eller att djuret trots genomfört eftersök inte kan anträffas.

Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts.

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett som besiktningsmannen tillhandahåller.

Avräkning

Påskjutet lodjur ska avräknas såvida inte kulans anslags- eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att djuret skadats, eller om det på annat sätt vid fältkontroll kan fastställas att den inte skadats.

Bakgrund

I propositionen ”En ny rovdjursförvaltning” (prop. 2008/09:210, s. 9 och s. 52) framgår det att jakt är ett användbart verktyg för att hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt är ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen, minska eventuella skador samt att öka acceptansen för rovdjur.

Aktuella bestämmelser om förutsättningarna för jakt

Svensk lagstiftning

Enligt 24 a § andra stycket jaktförordningen får Naturvårdsverket överlämna att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelserna i ett rovdjursförvaltningsområde under förutsättning att antalet föryngringar för arten i rovdjursförvaltningsområdet överstiger de fastställda miniminivåerna.

I beslut (NV-04663-19) har Naturvårdsverket delegerat rätten att fatta beslut om licensjakt efter lodjur till samtliga länsstyrelser förutom Länsstyrelsen i Gotlands län. Delegeringen gäller från och med den 27 juni 2019 till och med den 15 april 2022.

I 23 c § jaktförordningen anges att förutsättningarna för att licensjakt efter lodjur ska kunna tillåtas när det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Av 23 d § jaktförordningen följer att om det finns förutsättningar enligt 23 c § och något annat inte följer av 24 a §, får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. Ett beslut om jakt enligt första stycket får utformas och förenas med villkor som är ändamålsenliga med hänsyn till de olägenheter som förekomsten av täta rovdjurspopulationer orsakar.

EU-bestämmelser

Bestämmelserna i jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

Enligt artikel 12.1 a) art- och habitatdirektivet ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4a, med förbud mot att avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen, oavsett hur detta görs. Lodjur finns uppräknad i bilaga 4a såsom en djurart av gemenskapsintresse som kräver noggrant skydd.

Av artikel 16.1.e) art- och habitatdirektivet följer att förutsatt att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde får en medlemsstat göra undantag från bestämmelserna i artikel 12 för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga 4 i en begränsad mängd som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Rättspraxis

Högsta förvaltningsdomstolen har i en dom den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 som rörde vargjakt funnit att det är möjligt att tillåta licensjakt efter varg med stöd av undantagsregeln i art- och habitatdirektivet. För att licensjakt ska vara möjlig krävs enligt angiven dom att fem kriterier är uppfyllda:

1. Jakten får inte försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.
2. Jakten är lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Med detta avses enligt domstolen att jakten sker i en begränsad omfattning och avser en begränsad mängd.
3. Jakten sker under strängt kontrollerade förhållanden. Med detta avses enligt domstolen bl.a. att villkoren för jakten är tydliga.
4. Jakten sker selektivt.
5. Jakten är nödvändig och att det inte finns någon annan lämplig lösning.

I en dom från Förvaltningsrätten i Luleå den 9 februari 2017 i mål 48–17 angående 2017 års licensjakt på lodjur i Dalarnas län fann förvaltningsrätten att det, med bakgrund av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i ovan nämnda mål, var möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Helt nyligen har EU-domstolen meddelat ett förhandsavgörande i vilken vissa frågor rörande tolkningen av art- och habitatdirektivet besvaras (mål C-674/17 angående licensjakt efter varg i Finland). Bland annat fann

domstolen att det är möjligt att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

Lodjurspopulationen i Sverige

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2019/2020 fanns 189,5 familjegrunder i Sverige. Det totala antalet lodjur får man genom att multiplicera antalet familjegrunder med en omräkningsfaktor. För mellersta rovdjursförvaltningsområdet motsvarar denna cirka 5,48 ($\pm 0,40$) till 6,24 ($\pm 0,73$) lodjur per familjegrupp (Tovmo m.fl. *Inventering av lodjur 2016*) beroende på biogeografisk region.

Det minsta antal lodjur som ska finnas i Sverige (referensvärde) är 870 individer. Den svenska lodjursstammen uppskattades efter inventeringssäsongen 2019/2020 till 1118 lodjur och har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Syftet är i samtliga län att nå de långsiktiga förvaltningsmål som är satta och som bland annat syftar till att bibehålla en gynnsam bevarandestatus för arten.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Enligt forskarna har lodjursstammen inte bristande genetisk variation och stammen är inte hotad på nationell nivå.

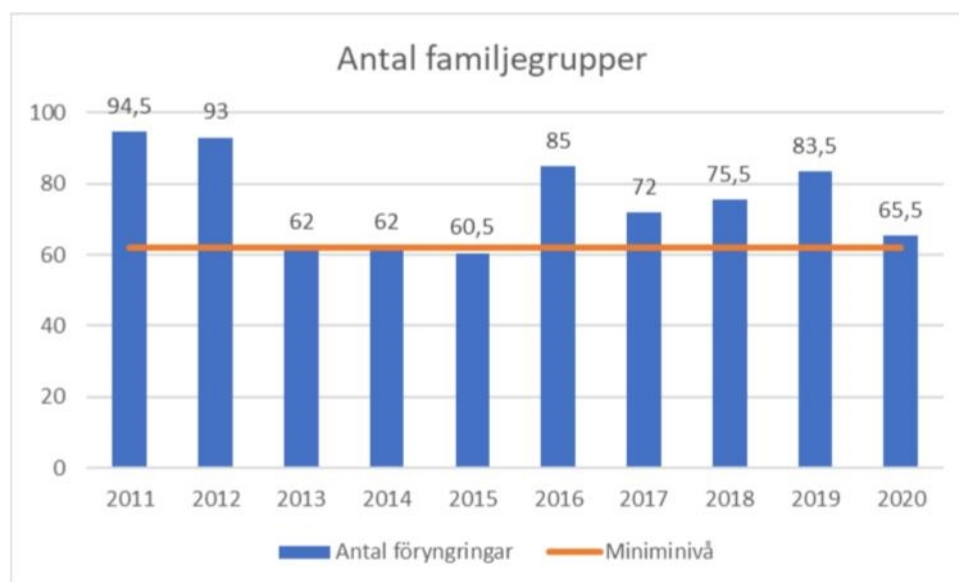
Lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrunder, varierar mellan åren i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men beror också på att det vissa år är svårt att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

Lodjurets populationsdynamik påverkas också av andra faktorer, i mellersta rovdjursförvaltningsområdet är det tätheten av rådjur som visats ha stor betydelse för hur lodjurspopulationen kan utvecklas i området.

Enligt bilaga 1 i Viltskadecenters sammanställning konstaterades 65,5 familjegrunder i mellersta rovdjursförvaltningsområdet efter inventeringen 2019/2020 (figur 1). Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för

mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-01525-18).

Figur 1. Antalet familjegrupper av lodjur i mellersta rovdjursförvaltningsområdet åren 2011–2020 samt miniminivån för förvaltningsområdet.

Länsstyrelsens bedömning

Syfte med licensjakten

En adaptiv förvaltning av rovdjur kräver en helhetsbild av länets totala rovdjurstryck och de problem som eventuellt medföljer. Dalarnas län påverkas av alla stora rovdjur och har som målsättning, enligt den regionala förvaltningsplanen för stora rovdjur i Dalarnas län (Dnr 218-2464-2019), att bevara dessa samtidigt som hänsyn visas till tamdjurshållning, bevarandet av fåbodar som kulturarv och rennäringen. Målsättningen för lodjursförvaltningen är också att stärka förtroendet för förvaltningen. Förtroendet stärks då förvaltningen är tydlig, förutsägbar, legitim, transparent och såväl regionalt som nationellt anpassad.

När det gäller lodjur arbetar Länsstyrelsen för att bibehålla allmänhetens acceptans för arten bland annat genom att minska risken för framtida skador. Licensjakten är en del av detta arbete. Licensjakten bidrar till att tätheten inte ska öka snabbare än vad som främjar samexistensen.

Annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt övervägs vid varje beslut om licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Länsstyrelsen arbetar i största möjliga utsträckning med andra åtgärder så som ersättningar vid skador, bidrag till förebyggande insatser, skydds jakt, samråd och information som bidrar till att minska konflikter mellan människa och lodjur. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum.

Lämpliga lösningar som provas i samband med skador på tamdjur är exempelvis skrämnel av olika slag, och stängsling. Skrämnel är en åtgärd som ofta har en begränsad effekt på lodjur då de har effekt på ett begränsat område. Stängsling är en beprövad åtgärd som skyddar mot angrepp av rovdjur men den har begränsad effekt för lodjur då de kan klättra, ta sig igenom och hoppar över även höga stängsel. Skrämnel och stängsling bedöms inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel lodjurspopulation.

Skydds jakt på lodjur ska vara begränsat till skadegörande individer. Den normala jaktformen bör vara en noga reglerad och kontrollerad licensjakt enligt propositionen ”En ny rovdjursförvaltning ” (prop. 2008/09:210, s. 52)

På en småskalig nivå är skydds jakt, stängsel, skrämnel, flytt av tamdjur och ökad bevakning vanliga åtgärder som tillämpas. Även andra åtgärder såsom samråd, information, bidrag och ersättningar samt närvaro av fältpersonal kan till viss del bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. På en storskalig nivå är licensjakten den lämpligaste åtgärden vilket då sker parallellt med de ovan nämnda åtgärderna.

De biologiska förutsättningarna för etablering och förekomst av stora rovdjur inom Dalarna är mycket goda. Detta exemplifieras av att Dalarnas län är ett av de få län som har reproducerande stammar av alla de stora rovdjuren inklusive häckande par av kungsörn. Dalarna har, förutom en stor andel hägnade tamdjur, en väl utvecklad fäbodkultur och en aktiv rennäring. Detta får till följd att de biologiska förutsättningarna för storleken på rovdjursstammarna inte enbart bestämmer storleken på dessa, utan förhållandet till berörda människors och näringars acceptans spelar också stor roll. Länsstyrelsen anser att licensjakt efter lodjur bidrar till att minska det totala rovdjurstrycket i länet och därmed främjar möjligheterna till samexistens mellan människor och rovdjur.

Enligt förhandsavgörandet från EU domstolen krävs vetenskaplig grund för att syftet med jakten kommer att uppnås. Syftet är att bibehålla acceptansen för lodjur samt minska risken för framtida skador. Resultat i länet har visat att tamdjursangrepp minskar då lodjurstättheten minskar och tvärtom. Det finns också vetenskaplig grund som visar på svårigheterna med andra lämpliga

förebyggande åtgärder, så som stängsling. Dalarna har dessutom fäbodbruk där tamdjuren stora delar av dygnet betar fritt vilket ytterligare försvårar förebyggande åtgärder.

Trots förhandsavgörandet från EU-domstolen, som ställer högre krav än tidigare domar från Högsta förvaltningsdomstolen, bedömer Länsstyrelsen att kraven har uppnåtts för att bevilja licensjakt och att licensjakt är den enda lämpliga lösningen för att begränsa de skador som orsakas av lodjur, stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen, bevara fäbodar samt bibehålla lodjursstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för arten i länet.

Lämpligt jaktuttag

Av Naturvårdsverkets delegeringsbrev framgår det att det är av stor vikt att beakta det nationella referensvärdet då bedömningen av utrymmet för licensjakt flyttas från nationell till regional nivå. Den licensjakt som länen beslutar om får inte innebära att antalet föryngringar i Sverige understiger det beslutade nationella referensvärdet för lodjur.

Länsstyrelserna i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har samverkat i framtagandet av licensjaktbesluten för att få en bättre helhetssyn och diskutera möjligt jaktuttag. Detta för att säkerställa att referensnivån för mellersta rovdjursförvaltningsområdet inte understigs och samtidigt säkerställa att det nationella referensvärdet inte understigs.

Licensjaktens omfattning i mellersta förvaltningsområdet

Länsstyrelserna i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet har gjort en sammanvägd bedömning av förutsättningarna för ett selektivt jaktuttag. Bedömningen baseras på underlag från lodjursforskaren Henrik André (Beskattningsmodell för lodjur), fastställt inventeringsresultat från den senaste inventeringssäsongen (2019–2020), beslut om fastställande av regionala miniminivåer (NV-01525-18), regionala förvaltningsmål, nationell förvaltningsplan samt målsättningarna i den svenska rovdjurspolitiken.

Lodjursforskaren Henrik André har i rapporten "Beskattningsmodell för lodjur" beräknat effekterna av jakt på lodjurspopulationen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet vid olika beskattningsnivåer. Tillväxttakten i lodjurspopulationen i förvaltningsområdet beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region. I analysen är mellersta rovdjursförvaltningsområdet uppdelat i sex biogeografiska regioner som tar hänsyn till skillnader i landskapets produktionsförmåga.

Länen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget 2021 inte ska överskrida 30 individer. Enligt rapporten skulle ett uttag på 30 individer resultera i att lodjurspopulationen kvarstår på samma nivå 2021/2022 som 2020/2021, vilket är 73 (57-91) familjegrupper i mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Det finns osäkerheter i modellen som gör att ett uttag på 30 individer kan leda till att populationen hamnar någonstans mellan 57 och 91 familjegrupper. För att inte hamna under miniminivån för förvaltningsområdet får man se till vilken sannolikhet det är för att hamna under miniminivån vid ett visst uttag. Länen i mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit fram till att en risk på maximalt 10 % att hamna under miniminivån är den maximala risken som bör tas. Detta gör att maximalt 30 individer kan utgöra jaktuttaget i mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Länsstyrelsen bedömer att en licensjakt på lodjur av denna omfattning inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus och rovdjursförvaltningsområdets miniminivå om 62 föryngringar kommer med stor sannolikhet inte att understigas.

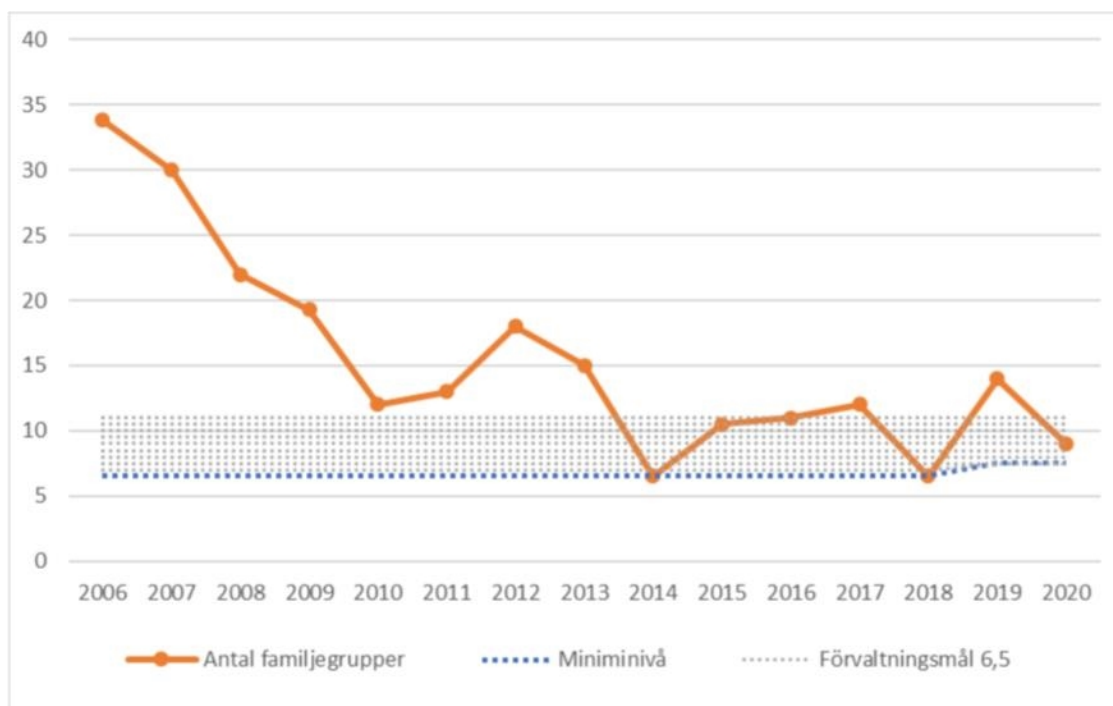
Lämpligt jaktuttag i Dalarnas län

Förutom att ta hänsyn till det möjliga jaktuttaget inom hela rovdjursförvaltningsområdet måste varje enskilt län ta hänsyn till de regionala förutsättningarna, den lokala stammens hållbara utveckling samt de övergripande riktlinjerna som finns i länets förvaltningsplan. De övergripande riktlinjerna är baserade på Dalarnas förvaltningsplan för stora rovdjur, som bland annat anger att licensjakt på lodjur är möjligt då förvaltningsmålet för populationsstorlek är uppfyllt. Dalarnas förvaltningsmål för lodjur är 7,5-11 familjegrupper. Dalarnas lodjursstam omfattade enligt det senaste officiella inventeringsresultatet nio föryngringar, motsvarande cirka 56 lodjur, se figur 2, vilket ligger inom länets förvaltningsmål. Det jaktliga uttaget för licensjakten i Dalarna bör därför resultera i att stammen fortsatt ska ligga inom förvaltningsmålen för länet.

Jakten ska sträva efter att skador orsakade av lodjur på tamdjur ska minskas och minska de socioekonomiska konsekvenserna. Det bör tillämpas en försiktighet kring uttaget på lodjur eftersom de har en låg tillväxttakt. Länsstyrelsen bedömer att beslutat antal, fem individer, bidrar till att nå dessa mål.

Det jaktliga uttaget på fem individer i Dalarna försvårar inte lodjurens bevarandestatus och det bedöms även lämpligt med hänsyn till den regionala förvaltningsplanen med hänsyn taget till nationella förhållanden.

I bedömningen ingår att risken för underskattning av lodjursstammen i förhållande till det regionala förvaltningsmålet är större än risken för överskattning, vilket ytterligare styrker att detta jaktuttag inte riskerar att påverka gynnsam bevarandestatus negativt.

Figur 2. Resultatet av lodjursinventeringen i Dalarnas län under perioden 2006–2020. Blå streckad linje visar miniminivån, tidigare 6,5 föryngringar men med nya beslutet om miniminivån från Naturvårdsverket ökat till 7,5 föryngringar, grått intervall visar förvaltningsnivån som idag är 7,5–11 föryngringar.

Val av jaktområde

Lodjuren orsakar direkta och indirekta skador på tamdjur och fäbodbruk med fritt betande djur och ger negativa konsekvenser för jakt på klövvilt, främst rådjur, vilket är en källa till konflikt mellan människa och lodjur. Risken för olägenheter och socioekonomiska konsekvenser kan därför förväntas öka i områden där förekomsten av lodjur är tät samtidigt som förekomsten av fårbesättningar är hög. En minskad förekomst av lodjur i dessa områden förväntas därför öka förutsättningarna för samexistens mellan människa och lodjur.

Viltförvaltningsdelegationen beslutade vid ett möte den 27 november 2020 att jakten på lodjur ska inriktas mot områden där tätheten av lodjur är som störst samt att hänsyn ska tas till täthet av tamdjur.

Länsstyrelsen har gjort en samlad bedömning och beslutat om jaktområdet med utgångspunkt i täthet av lodjur och fårbesättningar, se bilaga 1. Utifrån lokala koncentrationer ska jakten riktas mot södra Dalarna där tätheten av lodjursstammen och fårbesättningar är högst, för att förhindra framtida skador.

Strängt kontrollerade förhållanden

Länsstyrelsen har beslutat att bland annat följande villkor för jaktens bedrivande ska gälla. Jaktledaren ska anmäla sig till Naturvårdsverkets jaktkortsregister. Jakten inkluderar stränga krav på skyndsamt rapportering av fällda eller påskjutna djur, inom en timme och kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i det aktuella jaktområdet varje timme. Syftet är att minimera risken för överskjutning. Besiktningsmännens kontroll av fälld lo, och vid behov även av skottplatsen säkerställer att djuren fällts i enlighet med regelverket. Besiktning av fälld djur samt att den flådda djurkroppen lämnas till SVA möjliggör en noggrann kontroll av de fällda djurens DNA, kön, ålder och hälsostatus.

Jakten är även strängt kontrollerad med avseende på det underlag som beslutet grundas på, eftersom kvaliteten på inventeringsresultaten för lodjur är mycket hög. Jämfört med förvaltning av andra viltarter är kunskapsnivån inom lodjursförvaltningen i Sverige mycket hög. En noggrann uppföljning och analys av jaktresultatet inför kommande beslut bidrar dessutom till att ytterligare förbättra kunskapsläget. Jakten bedrivs inte generellt över hela länet utan bedrivs i ett begränsat område med begränsad numerär.

Mot bakgrund av de i beslutet formulerade villkoren anser Länsstyrelsen att licensjakten uppfyller kraven på strängt kontrollerande förhållanden och kraven om en selektiv jakt.

Uppföljning av licensjaktens genomförande och resultat

För att nå de uppsatta förvaltningsmålen och undvika negativ påverkan på gynnsam bevarandestatus krävs kännedom om ett flertal viktiga faktorer såsom populationsstorlek, övrig dödlighet, och reproduktion. Licensjakten utvärderas årligen för att utifrån nyvunnen kunskap genomföra justeringar till nästa års licensjakt vid behov. Detta är en grundprincip i adaptiv viltförvaltning. Uppföljning av utvecklingen i lodjursstammen ska ske genom årliga inventeringar av lo enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Fortsatt forskning på lodjurets ekologi och överlevnad görs av det Skandinaviska lodjursprojektet,

Scandlynx. Erfarenheter ifrån jakten kommer även att analyseras och utbytas inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet.

Sammanfattning

Den svenska lodjursstammen har med god marginal uppnått gynnsam bevarandestatus. En selektiv och strängt kontrollerad jakt av beslutad omfattning äventyrar därför inte upprätthållandet av lodjurens gynnsamma bevarandestatus vare sig lokalt, regionalt eller nationellt.

Det övergripande syftet med jakt efter rovdjur är att minska de socioekonomiska konsekvenserna av ett för högt rovdjurstryck i vissa delar av länet. För att uppnå detta finns som länsstyrelsen ser det ingen annan lämplig lösning än att tillåta viss licensjakt efter rovdjur. Den nu beslutade lodjursjakten är ett led i detta arbete.

Då jakten inriktas till områden där tätheten av fårbesättningar är störst finns det goda skäl att räkna med att syftet med jakten uppfylls. Med minskade angrepp på tamdjur i utsatta områden bedömer länsstyrelsen även att det finns förutsättningar för att allmänhetens förtroende för rovdjursförvaltningen i stort kommer öka.

Information

För info om hur Länsstyrelsen i Dalarnas län behandlar personuppgifter, se www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas, se bilaga 3.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende har tagits av enhetschef [REDACTED] efter föredragande av vilthandläggare [REDACTED]. I den slutgiltiga handläggningen har även jurist [REDACTED] medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Karta över jaktområden under lodjursjakten 2021.
  2. Försäljning av loskinn.
  3. Hur man överklagar till Förvaltningsrätten.
  4. Sändlista
- L1. Blankett: *Registrering av fälld/död lo*
- L2. Blankett: *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo*
- L3. Blankett: *Påskjuten lo – platsundersökning och eftersök*

Bilaga 1 (1)

Jaktområde

Bilaga 1 (2)

Områdesbeskrivning jaktområde

Jaktområdets södra gräns går i länsgränsen. Där E16 korsar länsgränsen, väster om Hofors går jaktgränsen in och följer E16 fram till Falun. Därefter följer gränsen väg 69 fram till Rättvik för att därefter följa väg 70 fram till Mora. Därefter fortsätter gränsen söderut E45/26 till strax efter Norra Kättbo, där viker gränsen söderut via väg 26 fram till väg 245. Därefter följer gränsen väg 245 fram till länsgränsen.

Bilaga 2

Försäljning av skinn och kranie

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Bilaga 3

Hur man överklagar hos Förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Dalarnas län, 791 84 Falun. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till dalarna@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet.** Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet.**

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-225 00 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

Bilaga 4

Sändlista (via e-post)

Naturvårdsverket

Statens veterinärmedicinska anstalt

Kopia till (via e-post)

Viltförvaltningsdelegationen i Dalarna

Länsstyrelserna i mellersta och norra förvaltningsområdena

Viltskadecenter

Jordbruksverket

Näringsdepartementet

Miljödepartementet

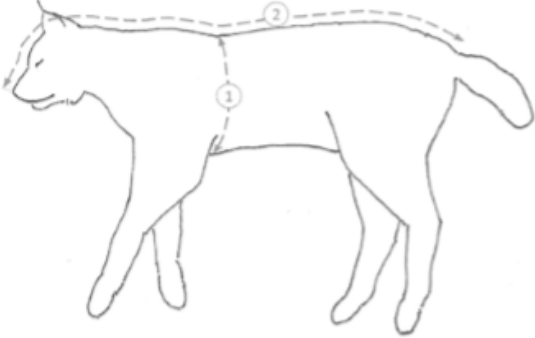
Sametinget

Polismyndigheten i Bergslagen

Jägareförbundet Dalarna

Jägarnas Riksförbund i Dalarna

Bilaga L1, sid 1(2)

REGISTRERING AV FÄLLT LODJUR							
1. Ifylld blankett lämnas till länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase							
2. Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med proverna.							
DATUM	Datum då lodjuret fälldes					Länsstyrelsens Id-nr	
	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	
FÄLLD MED STÖD AV	☐ Licensjaktbeslut ☐ Annat, ange vilket.					Rovbase ID	
						M	
Djur som fälls med stöd av 40 c § JF, 9 § JL och 24 kap BrB ska anmälas till polismyndigheten och det är polisen och inte länsstyrelsen, som har ansvar för dokumentation och hantering av dessa djur. Detsamma gäller trafikoddat djur och djur som påträffas dött (fallvilt).							
ANMÄLAN	Tidpunkt då lon anmäldes					Anmäld till	
	År	Månad	Dag	Klockslag	Tim	Min	
SKYTT	Namn		Telefon		Mobiltelefon		
	Adress		Postnr	Postadress			
	e-postadress				Land om annat än Sverige		
	Namn		Telefon		Mobiltelefon		
JAKT-LEDARE	Adress		Postnr	Postadress			
	Namn		Telefon		Mobiltelefon		
PLATS	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)					Kommun	
	Län					Sameby	
	Skottplats Koordinater Rikets nät (RT 90)			Om skott- & fallplats är olika, ange koordinater för båda.		Fallplats Koordinater Rikets nät (RT 90)	
	↑			↑		↑	
JAKTSÅTT m.m. (flera x kan anges)	Riktad lodjursjakt ☐ Annan jaktform (ange vilken) ☐					Drevkedja ☐	Passkyttar ☐
	Skjuten från postställe ☐		Skjuten vid oäsmysjakt ☐		Hund använd ☐		
	Antal deltagande jägare		Antal avlossade skott		Antal lodjur i säten då jakt inleddes		
MÄRKT DJUR	☐ Tatuerad på insidan av läpparna - ange nr		☐ Öronmärke V/H öra ange färg och nr		☐ Radiohalsband ange nr		
						Om lodjuret är märkt, kontakta Grimsö forskningsstation, Lodjursprojektet 070-203 04 31	
KÖN OCH ÅLDER	Hane ♂ ☐		Hona ♀ ☐		Okänt kön ☐		
			0-1 år (årsunge) ☐		Vuxen ☐		
VIKTER (vägda)	Totalvikt (inte flädd)				Flädd kropp (skrott) med huvud (kg)		
MÅTT	OM HELA LODJURET TILLFALLER STATEN: TA INTE MÅTT, VIKTER OCH PROVER						
	1. Bröstomfång						
	2. Kroppslängd						

Personuppgifter behandlas i enlighet med dataskyddsförordningen (EU) 2016/679

Bilaga L1, sid 2(2)

MÄTTHJÄLP

Mät på oflådd lodjurskropp. Använd plastmåttband samt lämplig våg. Vägda vikter anges i kg med minst en decimal.

1. Bröstmått	Mät strax bakom frambenen.
2. Kroppslängd	Avstånd från nospets till svansrot genom att följa kroppens kontur.
ÖVRIG INFORMATION	

Bilaga L2, sida 1(2)

BESIKTNING, PROVTAGNING OCH MÄRKNING AV FÄLLD LO								
1. Blanketten fylls i av länsstyrelsens besiktningsman som registrerar relevanta uppgifter i Rovbase. 2. Besiktningsmannen sänder kopia till SVA tillsammans med proverna. 3. Blankett i original behålls av ägaren till skinnnet.								
DATUM	Besiktningsdatum och klockslag		År	Månad	Dag	Klockslag	Tim Min	Länsstyrelsens id-nr
ANMÄLAN	Besiktningsmannen fick kännedom om fälld lo		År	Månad	Dag	Klockslag	Tim Min	Rovbase ID
BESIKTNING AV	Helkropp (ofädd)	Skinn med dynor och klokaplar	Kropp med skalle		Skottplats	Fallplats		
BESIKTNING VAR	☐ På skottplatsen/fallplatsen		☐ På annan plats. Ange var!					
KONTROLL AV LÄMNAD E UPPGIFTER	Skyttens personuppgifter		Jaktsätt		Platsangivelser		Djurets ev. märkning	
	Djurets kön	Djurets ålder		Djurets vikt		Eventuella rättelser/kompletter. skrivs under anmärkning nedan		
SKJUT- AVSTÅND OCH AVLOSSADE SKOTT	Skjutavstånd. Avstånd mellan skytt och lo, då djuret påsköts med första skottet?				Hur reagerade lo?			
	Hur många skott avlossades mot lo?		med kulvapen	med hagelvapen	Användes stöd vid första skottet?	Stod still	Gick i normal takt	Sprang
NOTERA SYNLIKA SKADOR	Färska skador (foto)			☐ Skador på klor		☐ Inga skador på klor		
	Äldre skador (foto)			☐ Skabbangripen (ange var, ta foto på kroppen/huden)				
FOTODOKUMENTATION	Hela lodjuret	Klor och tassar	Skottplats	Fallplats	Inga foton tagna			
KRANIE-ÅTERTAG	☐ Kryssa i rutan om skytten önskar få tillbaka det opreparerade kraniet från SVA. Kostnad 400 kr + fraktkostnad. Återtag utanför EU: CITES exporttillstånd samt importtillstånd måste ansökas och framföras till SVA av skytten inom ett år efter jaktens avslut, därefter tillfaller kraniet Svenska Staten. Fraktkostnaden står skytten för.					☐ Skyttens underskrift (krävs för retur)		
PROVER	Kropp inkl. skalle, svanskotor och täben		Vid hane också testiklar	Kropp sänt till SVA (ange datum)				
	☐ Besiktningsmannens referensprov (hud ca 1x4 cm)		Referensprov sänt till SVA (ange datum)					
ANMÄRKNING								
IDENTIFIERING EV. TIDIGARE MÄRKNING	Oronmärke eller tatuering			Nr på eventuellt CITES-tillstånd				
	Ange nr:		Ange mikrochipnr		Skanning av kropp efter ev. tidigare mikrochip (vid fynd: ange placering)		Ej kontrollerad	
MÄRKNING VID BESIKTNING	Skins - mikrochipnr		Nymärkning med synligt mikrochip (ange placering - om annat än flåsnitt)					
LO-SKINNETS ÄGARE	Namn			Personnummer		Telefon		
	Adress			Postnr		Postadress		
	e-postadress			Land om annat än Sverige				
BESIKTNING OCH MÄRKNING UTFÖRD AV	Besiktningsman			Mobiltelefon		Länsstyrelse		
	Underskrift			e-postadress				

Personuppgifter hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen (EU) 2016/679

Bilaga L2, sida 2 (2)

KOMPLETTERANDE MÄRKNING AV FÄLLD LO			
1. Blanketten fylls i av den som utför märkningen och originalet sändes till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.			
2. Kopia behålls av ägaren			
KOMPLETTERANDE MÄRKNING	Chipnr. vid kompletterande märkning	Synligt mikrochip ☐	Dolt mikrochip ☐
	Eventuell streckkod		
	Ange vilken del av djuret som är märkt		
Placering av mikrochip			
ÄGARE AV DEL AV DÖD LO	Namn		Personnummer
	Adress		Telefon
	Postnr		Postadress
	e-postadress		Land om annat än Sverige
ANMÄRKNING			
MÄRKNING UTFÖRD AV	Datum	Märkning utförd av (ange myndighet)	
	Underskrift	Namnförtydligande	

KOMPLETTERANDE MÄRKNING AV FÄLLD LO			
1. Blanketten fylls i av den som utför märkningen och originalet sändes till Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm.			
2. Kopia behålls av ägaren			
KOMPLETTERANDE MÄRKNING	Chipnr. vid kompletterande märkning	Synligt mikrochip ☐	Dolt mikrochip ☐
	Eventuell streckkod		
	Ange vilken del av djuret som är märkt		
Placering av mikrochip			
ÄGARE AV DEL AV DÖD LO	Namn		Personnummer
	Adress		Telefon
	Postnr		Postadress
	e-postadress		Land om annat än Sverige
ANMÄRKNING			
MÄRKNING UTFÖRD AV	Datum	Märkning utförd av (ange myndighet)	
	Underskrift	Namnförtydligande	

Personuppgifter hanteras i enlighet med dataskyddsförordningen (EU) 2016/679

Blankett R3, sid 1(2)

PÅSKJUTET ROVDJUR - PLATSUNDERSÖKNING OCH EFTERSÖK			
1. Ifylls av Länsstyrelsens besiktningsperson tillsammans med skytt och jaktledare då rovdjur påskjutits, men inte påträffats dött eller avlivats på skottplatsen. Blanketten ifylls även vid skydds jakt samt vid andra tillfällen då eftersök genomförs. Relevanta uppgifter registreras av besiktningspersonen i Rovbase			
2. Kopia sänds alltid till SVA, även om prover inte insamlats			
ART	☐ Björn ☐ Järv ☐ Lodjur ☐ Varg ☐ Annan art, ange vilken:		
DATUM	Datum då rovdjuret påsköts		Länsstyrelsens Id-nr
ANMÄLAN	Anmäl till		Rovbase ID M
PÅSKJUTEN MED STÖD AV	☐ Licensjakt ☐ Skydds jakt ☐ Annat, ange vilket:		
PLATSUNDERSÖKNING/EFTERSÖK	☐ Bara platsundersökning ☐ Eftersök och platsundersökning		
SKYTT	Polisen hanterar: Fallviit (hittat dött rovdjur), trafikskadat/-dödat rovdjur, samt rovdjur påskjutet med stöd av 40 b § JF (djurskyddsskäl), 9 § JL (avlivad efter beslut av Polis, vid fara/skada) eller 24 kap BrB (nödl).		
JAKTLEDARE	Namn		Mobiltelefon
	Adress		Postnr Postadress
PLATS OCH AVLOSSADE SKOTT	Skottplats (ange namn som finns på karta 1:100 000)		Koordinater Rikets nät (RT90)
	Jaktområde (vid licensjakt)		Land om annat än Sverige
	Län		Kommun
	Skjutavstånd. Avstånd mellan skytt och rovdjur då djuret påsköts med första skott?		Hur reagerade rovdjuret? ☐ Stod still ☐ Gick normal takt ☐ Sprang
Hur många skott avlossades mot rovdjuret? m. kulvapen st. m. hagelvapen st.		Användes stöd vid första skottet? ☐ Ja ☐ Nej	
Ange var skottet/skotten troligtvis träffade?		Skott 1	Skott 2
Tecknade rovdjuret för träff efter skott/skotten?		☐ Ja ☐ Nej	☐ Ja ☐ Nej
Lämnade rovdjuret synligt blodspår då det lämnade skottplatsen?		☐ Ja ☐ Nej	Hur långt kunde blodspåret följas? m
Eftersöksjägarens namn		Telefon	Mobiltelefon
Användes hund vid eftersöket?		☐ Ja ☐ Nej	Klockslag då eftersöket startade
Om Ja, ange hundras och om flera, ange ordningsföljd		Hund 1	Hund 2 Hund 3
☐ Enbart löshund ☐ Enbart spårhund ☐ Spårhund och löshund		Var eftersökskeipaget utbildat/testat på rovdjurstypen? ☐ Ja ☐ Nej	
Tillhörde hund och hundförare det egna jaktlaget?		☐ Ja ☐ Nej	Har avlossade kulor återfunnits? ☐ Ja ☐ Nej
Var eftersökskeipaget tränat på annat sätt?		☐ Ja ☐ Nej	Ange antal och var.
Hur långt kunde rovdjuret spåras från skottplats till sista spår?		m	Klockslag då eftersöket avslutades
PROV	Har DNA från det påskjutna rovdjuret insamlats? ☐ Blod ☐ Hår ☐ Kött/vävnad ☐ Spinning		
	Har DNA-prover överlämnats till besiktningspersonen? ☐ Ja ☐ Nej		
RESULTAT ELLER BEDÖMNING AV ROVDJURETS SKADOR	Eftersök har genomförts till dess ☐ Rovdjuret påträffats dött ☐ Rovdjuret påträffats skadat och avlivats ☐ Rovdjuret inte kunde anträffas		
	Jaktledarens bedömning av rovdjurets skador då det inte påträffats dött eller avlivats? ☐ Rovdjuret är oskadat ☐ Rovdjuret är lätt skadat ☐ Rovdjuret är allvarligt skadat		
Grund för bedömningen ovan? Skriftlig utförlig motivering krävs! Kompletterande information lämnas på sidan 2.			
UNDERSKRIFTER	Besiktningsperson		Jaktledare
	Namnförtydligande		Namnförtydligande

Blankett R3, Sidan 2(2)

KOMPLET-
TERANDE
INFORMA-
TION

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.